

1.23 Kulturskolan magasin

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

SARA NIHAD:
Lyssna på oss
som är unga.
Ni kommer inte
att ångra er!

Ungars
inflytande

DIGITAL & NEW MEDIA INNOVATION NETWORK

UPPLEVA KREATIVITET MED NYA DIGITALA MEDEL

- Webinars
- Workshops
- Meetings
- Networking

NEW
TECHNOLOGY
IS HERE.

JOIN US!

ta kontakt: Elda.Oreto@kiruna.se

KURSER

sommaren 2023

Att undervisa i musikproduktion 7,5 hp

Distanskurs med två träffar. En i början och en i slutet av terminen. Varje träfftillfälle är 1-2 dagar. 50 % studietakt

Körlednings- och arrange- ringsmetodik för barn- och ungdomskör 7,5 hp

Distanskurs med två träffar: en fysisk träff på campus Umeå samt en digital. Varje träfftillfälle är 1-2 dagar. 50 % studietakt

Drama i pedagogisk verksamhet 7,5 hp

Distanskurs med två fysiska träffar på campus Umeå. Varje träff är tre dagar. 50 % studietakt

Fri akvarell i kulturskolan 7,5 hp

Distanskurs med två träffar: en fysisk träff i Umeå samt en digital träff i slutet av kursen. 50 % studietakt

Växtfärgning i textil 3 hp

Distanskurs med två träffar: en fysisk träff på campus Umeå samt en digital. 25 % studietakt

Kontaktperson:
Anna Widén
anna.widen@umu.se

<https://www.umu.se/institutionen-for-estetiska-amnen/>

UMEÅ UNIVERSITET

Jalle Lorensen

Kulturskolerådets ordförande

"Kulturskolerådet lyckades då skapa en opinion som fick tillbaka pengarna. Låt oss göra samma sak igen!"

Kulturskolerådet – starka tillsammans

Skolverkets tydliggörande att rektor får ge elever ledigt från ordinarie skoldag för att delta i kulturskoleverksamhet är en stor seger för barn och unga – och för Kulturskolerådets mångåriga kamp för att nå klarhet i frågan.

Sant är att avgörande var Habo kommuns modiga (och juridiskt korrekta) svar till Skolinspektionen, där de framhållde i att rektor ensam fattar beslut i frågan. Jag är dock övertygad om att när väl Skolverket inte längre kunde ducka i frågan påverkades beslutet i högsta grad av det enorma arbetet Kulturskolerådet lagt ner på alla nivåer. Ingen kunde undgå Kulturskolerådets lobbyverksamhet, vare sig regeringens departement, SKR: s kulturberedning eller partiernas kulturtalespersoner. Vår bild var att de flesta beslutsfattare höll med oss i sak, men var osäkra kring hur skollagen skulle tolkas. Till slut segrade sunt förnuft och vi gratulerar de barn som annars hade blivit utan kulturskola.

Nästa stora fråga för Kulturskolerådet är det statliga utvecklingsbidraget, i år sänkt till 100 miljoner. Uppenbarligen är det så att det försvinner helt 2024. Signalerna är tydliga! Ett riksdagsbeslut slår fast att staten skall bidra med resurser till kulturskolan, men det verkar inte hjälpa. Som jag skrivit tidigare: det statliga bidraget är endast en myriaddel (10000-del) av stadsbudgeten, medan katalysatoreffekten från de 100 miljonerna till kulturskolan kan räknas i miljarder i kommande intäkter från musikindustri, film och andra kreativa näringar. Det statliga bidraget är en väl dokumenterad succé, därför ska det vara kvar!

Förra gången det statliga utvecklingsbidraget togs bort, år 2009, lyckades Kulturskolerådet skapa opinion och få tillbaka pengarna. Låt oss göra det igen!

Detta är min sista ledare, och jag vill tacka för att jag fick förtroendet som ordförande. Leve kulturskolan! ■

I DETTA NUMMER

- 5 **Mötet:**
Sara Nihad
- 6 KNUT Special
– Ungdomsrådet har talan
- 12 Chefsnätverket
om ungas inflytande
- 20 Virka på konsert
– Malmö kulturskolas ungdomar fixar lördagshäng
- 23 **Landet runt:** Nya idéer i Tranås
- 26 **Min kulturskola:**
Vellinge är ett härligt ställe
- 30 **Det är så jag säger det:** Möt nya krönikören Selma Yousif Mesbah

Kulturskolan
magasin

ANSVARIG UTGIVARE: Jalle Lorensen, Kulturskolerådet
CHEFREDAKTÖR: Torgny Sandgren, 070-671 79 46, torgny.sandgren@kulturskoleradet.se

REDAKTÖR: Malin Aghed, 0730-26 91 17, malin@kulturskoleradet.se

GRAFISK FORM: John Losciale, 070-556 76 30, john@losciale.com

ANNONSER: annonser@kulturskoleradet.se

OMSLAGSBILD: Nihad mitt i dansen

FOTO: Harald Nilsson

NÄSTA NUMMER: v 18

MANUSSTOPP: 27 mars

PRENUMERATIONER:
prenumerationer@kulturskoleradet.se

FOTO: HARALD NILSSON

KULTURSKOLERÅDET DRIVER FORTSATT STATLIGT STÖD TILL KULTURSKOLAN

I regeringens budget för 2023 finns en nedskärning av stödet till kulturskolorna från 200 till 100 miljoner. Kulturskolerådet reagerar kraftigt eftersom vi vet vad det statliga stödet betyder för barns möjligheter till kulturutövande. Vi är i kontakt med myndigheter, politiker, riksdagsledamöter och skriver debattartiklar.

– Kulturskolerådet kommer att göra det vi förmår för att påverka regeringen i denna fråga! Det är oacceptabelt att unga missgynnas när den statliga budgeten stramas åt. Tillsammans med andra fick vi framgång i frågan om kulturskola på skoltid och nu behöver vi hjälpas åt att opinionsbilda så att det statliga engagemanget för kulturskolan upprätthålls och utvecklas, säger Jalle Lorensen, Kulturskolerådets ordförande.

”Det är oacceptabelt att unga missgynnas när den statliga budgeten stramas åt”

ungdomar från hela Sverige har nu bildat KNUT – Kulturskolans Nytänkande Ungas Talan.

KULTURSAMVERKANS- MODELLEN OCH KULTURSKOLAN

Systemet för statens stöd till regionernas kulturverksamhet är under utredning. Målet är att fler ska kunna ta del av kultur i hela landet. Kulturskolerådet har frågat kulturskolecheferna vad de tycker och presenterar resultatet i en ny rapport.

– Ungas kulturutövande och kommunala kulturverksamheter behöver bli en tydligare del i Kultursamverkansmodellen. Det är budskapet vi ger till den pågående utredningen, säger Jalle Lorensen.

Rapporten Kultursamverkansmodellen och kulturskolan hittar du på kulturskoleradet.se

NU ÄR DET ÅRSMÖTE!

Under Kulturskoledagarna i Örebro är det dags för Kulturskolerådets årsmöte. **Onsdagen den 22 mars** träffas vi på Hjalmar Branting-teatern för att redovisa det som varit och planerna inför kommande år. Skriv en motion eller skicka idéer med din representant – och se till att efteråt ta del av vad som hände genom att läsa på kulturskoleradet.se. Verksamhetsplanen för kommande år ska klubbas och ny styrelseordföranden ska väljas. Välkommen med dina tankar och förslag!

PRENUMERERA MERA

Grattis – i din hand håller du Kulturskolan Magasin 2.0! Varje nummer har ett tema, minst ett uppslag för ungas talan och dessutom en ny krönikör, Selma Yousif Mesbah. Nu vill magasinet nå fler, både inom och utanför kulturskolevärlden. Har ni engagerade ungdomar? Ge dem en prenumeration i present! Eller gör som fler och fler kulturskolor gör och ge ett ex var till alla pedagoger. Kanske några ex till kommunfullmäktige? Lägg till värdefulla prenumerationer genom att skicka epost med postadresser till

malin@kulturskoleradet.se

SARA
NIHAD

Sysselsättning: Läser tredje året på
Arkitektutbildningen på Chalmers
Tekniska Högskola i Göteborg.

Min kulturskola: Jag spelar fiol i Angered,
numera Göteborgs kulturskola

Kuriosa: Har certifikat för att köra
turistbåten "Paddan"

Sara Nihads favoritlåt
att spela är Burnstein-
klassikern Ale
schwester av Rasmus
Blank i arr av Räfven.

"Gemenskapen fick mig att stanna"

Hur kom du i kontakt med kulturskolan?

– Kulturskolan kom en dag till min skola. Jag började spela fiol år 2009, när jag gick i tvåan, för min lärare Mikael i Hjällbo, och 2010 kom El Sistema till skolan och spelade i matsalen. Jag har varit med sedan dess.

Vad är det viktigaste med kulturskolan för dig?

– Gemenskapen är det som fått mig att stanna genom tonåren. Jag är lika nära lärarna som de andra deltagarna. Det är viktigt att få göra något utöver skolan där kraven på prestation inte är lika starka. Det är mer än bara lektioner, vi

får göra roliga saker utöver att spela. Vänstay* är roligt, alla får lära sig samma låtar, vi har öppen scen, Spräng Gränserna-kvällar när alla tar med mat och mycket mer.

Har du något minne som du vill dela med dig av?

– Det var väldigt starkt då vi för första gången fick följa med till konserthuset och gå på en konsert med Göteborgs Symfoniker. Gustavo Dudamel dirigerade och vi fick träffa honom efteråt.

Vad du tänkte då?

– Oj, jag skulle kunna få göra samma sak. Tänk om jag en gång får sitta i orkestern, på

scenen. Jag ville vara en del av allt det där.

Hur är du engagerad i kultursko- lan idag?

– Jag spelar fiol i Burnstein, ett orkesterliknande partyband med den största blandningen av instrument och genrer som du kan tänka dig. Och så är jag med i KNUT – Kulturskolans Nyttänkande Ungas Talan.

Har du någon hälsning till kulturskolans chefer och ledare?

– Jag skulle vilja att kulturskoleverksamheten är en del av grundskolan och att lärarna får bättre villkor så att de kan stanna kvar. Lyssna på oss som är unga. Ni kommer inte att ångra er.

*Vänstay: onsdagsträffar då alla lärare, deltagare, deras familjer och vänner är välkomna på musikalisk gemenskap, fika och ibland studiebesök.

Här kommer...

Sveriges första nationella ungdomsråd för kulturskolefrågor, KNUT, har bildats! Vi träffades för första gången IRL i Stockholm 13–15 januari. KNUT är en del av Kulturskolerådets arvsfondsprojekt *Ungas inflytande och delaktighet i kulturskolan*. KNUT står för Kulturskolans Nyttänkande Ungas Talan och finns i fem regioner: Skåne, Stockholm, Jönköpings län, Gävleborg och Dalarna, men i KNUT får alla vara med. Ju fler orter desto bättre!

Förslag till logga
av Edith Steringer.

MÖT UNGDOMSRÅDET

Vi är 19 ungdomar mellan 15 och 22 år från Piteå, Hudiksvall, Orsa, Falun, Stockholm, Habo, Tranås, Göteborg, Vellinge och Skurup. Här är sex av oss. Övriga möter du i kommande nummer av Kulturskolan Magasin.

FOTO: JONAS GRATZER

ALIZIA BERGENVIND

Ort: Falun

Kulturskoleengagemang: Jag går på solosång och i den äldsta kören på kulturskolan men har också dansat och gått på musikal tidigare. Nu jobbar jag även på kulturskolan här i Falun som vikarie och danslärare.

Om KNUT: Jag är med i KNUT för att jag tycker att det är dags att se en förändring i hur kulturskolorna i Sverige ser ut och jag vill göra kulturskolan tillgänglig och öppen för alla barn och unga.

VERA HERMANSSON SJÖDIN

Ort: Vellinge

Kulturskoleengagemang: Solosång och kör

Om KNUT: Eftersom det är barnen och ungdomarna som går på kulturskolan tycker jag att vi också ska ha inflytande och kunna bestämma över verksamheten. Jag vill även gärna hjälpa andra att kunna påverka och få sina röster hörda.

YLVA WRÅNGESJÖ

Ort: Göteborg

Kulturskoleengagemang: Jag har spelat olika instrument i El Sistema i Göteborgs kulturskola sedan jag var 8 år. Främst har jag spelat slagverk, men jag har även gjort andra saker som kör, fiol och elbas. Jag har nu slutat och jobbar inom eventbranschen på heltid.

Om KNUT: Jag är med i KNUT för att jag tycker att det är självklart att unga ska få vara med och bestämma över något som utgör en så stor del av deras liv.

19 ungdomar

städer

från

MANFRED LEVIN

Ort: Stockholm

Kulturskoleengagemang: Jag spelar klarinett och saxofon i en blåsorkester

Om KNUT: Jag vill vara med i KNUT för att påverka politiker och ämbetsmän till att göra ungdomskultur och "Vuxenkultur" mer tillgänglig. Detta framför allt via kulturskolan, både kvalitativt och kvantitativt. Jag hoppas att KNUT ska bli en plattform för att brainstorma idéer och engagera ungdomar. KNUT kan också driva ungdomars och barns talan i frågor som rör kulturskolan. Av ungdomar, för ungdomar!

CLAUDIA INGRAO

Ort: Spånga, Stockholm

Kulturskoleengagemang: Musik, klassisk gitarr

Om KNUT: Som individ tror jag på att vi tillsammans åstadkommer långt mycket mer med våra idéer kring vad som kan göra kulturskolans verksamhet ännu bättre, än vad någon enskild människa hade kunnat göra själv. Jag vill se att fler barn och unga över hela landet får prova på kulturskolans utbud, samt göra lovkurser mer populära. Genom KNUT får jag vara med och sprida information kring allt roligt som finns att hitta på!

EMBLA ANDERSSON

Ort: Piteå

Kulturskoleengagemang: Musik – Jag spelar olika instrument. Jag spelar i flera ensembler, alt-saxofon är mitt huvudinstrument och så har jag sång och piano. Arrangerar även ungdoms-evenemang i Piteå!

Annars gör jag: Går musikestet på gymnasiet.

Om KNUT: Att kulturen ska finnas kvar och fortsätta inspirera ungdomar är något som jag tycker är otroligt viktigt.

FOTO: CARLOS ZAYA

För att jag säger det

På lördagen under vår Stockholmsträff i januari gick vi på Unga Klara och såg föreställningen *För att jag säger det*. Den var verkligen jättebra. Vi fick snacka med skådisarna efteråt och det var väldigt intressant. Föreställningen handlade om barnkonventionen och åldersmaktordningen, som vi precis hade pratat om med Stina från Youth 2030 Movement på morgonen, så det passade bra.

Hitta KNUT våren

2023

FOLK OCH KULTUR

ESKILSTUNA 8–11 FEBRUARI

Här kollade hur de vuxna pratar om kulturpolitik som rör oss unga och kulturskolans verksamhet och så deltog vi i Kulturrådets monter. Där befann sig också läsambassadör Nioosha Shams, och tillsammans med henne hade vi bland annat workshops i kreativt skrivande och öppen scen. Kontakta oss om du vill veta mer!

KULTURSKOLEDAGARNA

ÖREBRO 22–23 MARS

Välkommen att workshoppa med oss i samarbete med Sverok på festivalkvällen eller kom till vårt seminarium på torsdagen. Här kan du läsa mer:

Samtal om inflytande

– Vi gör det tillsammans

Är vi som kulturskola redo att gå i bräsch för ett nytt sätt att bestämma? Hur mycket mark är vi vuxna beredda att lämna och hur vill unga idag var med? Tillsammans samtalar vi utifrån Arvsfondsprojektet Ungas inflytande i kulturskolan om vad det innebär att ha inflytande på riktigt. Unga från KNUT – Kulturskolans Nyttänkande Ungas Talan – deltar, liksom projektledare och regionsamordnare från Dalarna, Jönköping, Gävleborg och Skåne. Projektets regionala och nationella coacher modererar samtalet, där varje åhörare spelar roll.

KULTURSKOLANS DAG

20 MAJ

I år är det vi som planerar Kulturskolans dag! KNUT kommer rent fysiskt att befinna sig i Göteborg, men tillsammans med hela Sverige och alla kulturskolor som vill vara med kommer det att bli en riktig höjardag även digitalt. Vi berättar mer i nästa nummer!

MASKOT

Här är vår maskot! Vi tror att den heter Knutan, eller Knutis, men namn går ju alltid att ändra. Bilden är ritad av Matilda Magnusson, och den här originalbilden kommer att fungera som en vandringspokal och finnas hemma hos den som gjort något extra för KNUT. Just nu är den hos Max (till höger) och sedan ska den till Louise (till vänster), de två KNUT:are som kom på det briljanta namnet!

FOTO: MALIN AGHED

Efterlysning

Se hit alla kulturskolor med redan fungerande ungdomsråd/elevföreningar! Målet med Kulturskolerådets Arvsfondsprojekt Ungas Inflytande och delaktighet i kulturskolan är en varaktig organisering av, för och med barn och unga i hela landet, där alla kan engagera sig både på lokal, regional och nationell nivå. KNUT – Kulturskolans Nyttänkande Ungas Talan – är för alla åldrar, alla platser och alla åsikter som rör kulturskoleverksamhet. Nu vill vi gärna få reda på hur många grupper för ungas inflytande som redan existerar i olika kulturskolor runt om i landet. Vill ni berätta mer om er själva eller veta mer om KNUT? Skicka namn och epost till vår regionala coach Andrea Christensen så tar vi kontakt! **andreachristensen.kpl@gmail.com**

Att knyta ihop

Jag är väldigt ung och jag lär mig att leva
Konst är min virknål i världens garn
Jag har rätt till ständigt skapande
Av mig själv
Det tar tid tills man lär sig vara barn

Och lär sig att galenskap saknar riktning
Att all mening är en efterkonstruktion
När jag har fyllt arton gyllene år
Ska jag förbli min egen kreation

Jag var elva gråspräckliga år
Mittemellan ljusrör och gummigolv
Och fick höra att, det måste vara fel på det barnet
Som gör knutar i garnet
Men jag skulle bli konstnär innan tolv

Att trilla kullerbytta in i vuxenlivet
Smakar som att bli självständig, men övergiven
Så på tjejtöans vägg står det skrivet:
Jag låter mitt yngre jag regera
Jag är ung och jag lär mig att leva

**MAX
SJÖQUIST**

"Jag är 18 år och dansar i Habo kulturskola. Jag skriver poesi på min fritid och använder pronomen hen/hen. Jag är med i KNUT för att kulturen är något av det viktigaste vi har. Allt som gör kulturen mer tillgänglig, inklusiv och påverkad av unga gynnar hela samhället."

Louise Nilegård från Skurup och Evan Sixtensson från Hudiksvall har roligt på historiens första nationella ungdomsträff för kulturskolefrågor.

KNUT handlar om att vi vill ha – och har rätt att få – en talan. Den första konkreta möjligheten till påverkan kom redan den första helgen vi sågs. Statens Kulturråd hörde av sig så fort de förstod att ett ungdomsråd höll på att bildas. De undersöker utvecklingsbidraget till kulturskolor just nu, och vill ”bedöma barnrättskonsekvenserna av bidraget. I detta ingår att ta reda på barn och ungas åsikter.”

Det tyckte vi lät bra, för vi har en massa åsikter och diskuterade länge. Här är frågorna vi fick svara på och alla våra svar.

Statens Kulturråd frågar **KNUT svarar**

Ungefär 11% av barn och unga i Sverige deltar i musik- och kulturskola. Vad tror du att det kan finnas för skäl till att inte fler går i musik- eller kulturskola?

- ▮ Brist på info: det informeras alldeles för lite om kulturskolan där unga och deras familjer befinner sig. Varken barn och unga eller deras vuxna (både familj och vanlig skola) vet om att kulturskolan finns.
- ▮ Kötiden är alldeles för lång. När en blir intresserad av något kommer en inte fram och när en kommer fram är en inte intresserad längre. Beror den långa kötiden på att det finns för få lärare?
- ▮ Avgiften är för dyr och det är olika kostnad beroende på var en bor. Det är orättvist.
- ▮ Avstånd: de unga bor för långt bort/kulturskolan ligger inte i närheten/Kollektivtrafiken är för dålig.
- ▮ Åldersgränsen är för låg. Ibland känns det som att äldre inte får vara med, åldersgränsen för när en måste sluta i kulturskolan borde höjas.
- ▮ Segregationen i samhället blir också segregation i ansökningar till kulturskolan, för om inte kulturskolan finns tillgänglig på vissa platser så kommer inga deltagare därifrån.
- ▮ Tillgängligheten räcker inte, varken för deltagare med funktionshinder eller för folk som bor långt bort eller på platser där kulturskolan inte finns
- ▮ Det saknas anpassningsmöjligheter om en behöver vara i grupp eller enskilt eller liknande, alla klarar inte all slags undervisning och behöver få veta (tydligt) om det är okej eller inte.
- ▮ Andra intressen (ex. idrott) får betydligt mer uppmärksamhet av föräldrar/kommun/skola.
- ▮ Det finns en negativ uppfattning om kultur, en myt att det inte är nödvändigt.
- ▮ Brist på rätt utbud för alla elever, fler kulturskolelärare med bättre lön och förutsättningar.
- ▮ Vi vill veta mer om hur resurser fördelas. Det känns som att förorter får mindre pengar och färre bra lärare – är det så? Det finns mycket annat som prioriteras som tex idrott.

Känner du till något som din musik- eller kulturskola gör för att locka fler att delta? Verkar det fungera bra? Varför/ varför inte?

- ▮ Helt vanlig hederlig reklam på tunnelbanan/spårvagn/buss, instagram, flygblad
- ▮ Prova-på-dagar och öppet hus
- ▮ Lovkurser och sommarkulturskola, där unga arrangerar gratis aktiviteter för barn och unga. Sommarkulturskola med ungdomsledare – gratis – har fungerat bra! Många som deltagit på sommaren blir sedan elever på kulturskolan.
- ▮ Kulturskolelärare besöker skolor

Kenny Käck från Orsa visar engagemang i en musikallworkshop på KNUT-helgen i januari.

Har du förslag på vad musik- och kulturskolor skulle kunna göra för att fler barn och unga ska kunna och vilja delta?

- ▮ Kunna och vilja är helt olika saker. Helt. Tycker vi, så vi delade upp våra svar.

För att fler ska kunna delta:

- ▮ Gör kulturskolan gratis, dvs inga avgifter! Tillgängliggöra.
- ▮ Vi behöver fler lärare för då tas köerna bort.
- ▮ Unga lär unga: involvera elever som kommit en bit på väg att lära ut till yngre elever.
- ▮ Kollektivtrafiken behöver anpassas. Kollektivtrafiken begränsar möjligheten att delta – förbättra möjligheten att ta sig till och från lektioner.
- ▮ Kulturskolan anordnar lovaktiviteter och högtidsaktiviteter, ex. kurser över 1-3 dagar

För att fler ska vilja delta:

- ▮ I grundskolans musikundervisning bör kulturskolan åka ut en gång i veckan och hålla lektion och presentera sitt utbud.
- ▮ Kulturskolan kan undervisa på skolorna under skoltid så att det blir enkelt att delta.
- ▮ Bättre marknadsföring och mer info, synas på skolor, bättre på att marknadsföra t.ex. konserter och lovaktiviteter. Helt vanlig hederlig reklam är bra.
- ▮ Fler workshops ute på skolorna – synas. Öppet hus.
- ▮ Mer utbud t.ex. gaming
- ▮ Fler konserter etc, fler event där vi syns

FOTO: JONAS GRATZER

Lämna oss inte utanför

Kulturskolan behöver involvera fler ungdomar och ge dem större inflytande – det verkar de flesta hålla med om. Men varför? Får vi olika svar om vi frågar de unga eller de som leder verksamheten? Möt 11 chefer som ger sina svar på varför unga behöver få inflytande i kulturskolan.

TEXT CAMILLA FREEDMAN & MALIN AGHED

Idag är vi 14 kommuner som ses kontinuerligt för att inspireras av varandra och andra i hur vi arbetar med ungdomsinflytande på kulturskolorna i våra respektive kommuner. Idén till nätverket har sitt ursprung i Kulturskolerådets chefsenkät från 2020, där det blev tydligt att barn och ungdomar hade väldigt lite inflytande över kulturskolornas kursutbud och verksamhet. Nästan hälften av landets kulturskolor saknade ett system för unga att kunna påverka, till exempel genom elevföreningar. Dessutom visade enkäten ett stort behov av att stärka nätverk både mellan unga och mellan oss chefer. Resultatet från enkäten finns i rapporten Ungas inflytande i kulturskolan, som finns på kulturskoleradet.se.

Sedan 2020 är Barnkonventionen inkorporerad i lagstiftningen, och även om ungas rättighetsfrågor har varit prioriterade i kommunal verksamhet så har kulturskolorna ibland famlat när det gäller hur idé ska bli verkstad. I detta projekt, finansierat av Kulturrådet, tar cheferna ansvar för den utveck-

lingen. Många chefer hänvisar ungas inflytande eller delaktighet till det som sker mellan pedagoger och deltagare, men vi ställde oss frågan hur vi chefer tar ansvar för det systematiska ungdoms-politiska arbetet. Det behöver märkas i medarbetarsamtal, lönekriterier, måluppföljningar, deltagarenkäter, fortbildning och mycket mer. Och framför allt – hur ser vi detta som en utvecklingsfråga där syftet är att förbättra verksamheten generellt? Hur viktigt tycker vi chefer att frågan är? Hur visar vi våra medarbetare och deltagare detta?

Tanken med projektet är ett (21/22) var att alla deltagande kommuner skulle skapa en artikulerad strategi om arbetet med ungas inflytande på hemmaplan, både gällande styrning och konkreta handlingsplaner. Vi har också arbetat med att identifiera metoder för inflytande generellt, där bland andra Simrishamn, Umeå och nätverket Influera Mera i Norrbotten har delat med sig av sina erfarenheter och berättat mer ingående om deras arbete.

År två kommer vi att vara klara med våra strategier, och många kommuner har både tagit stora kliv framåt i arbetet och varit en inspirationskälla för oss som det gått lite långsammare för. Vårt största fokus under projektets andra år (22/23) är att stötta bildandet av ungdomsråd och få till relevant fortbildning för personal.

Sedan starten hösten 2021 har fem inspirationsträffar ägt rum. Vi har haft besök av experter från Barnombudsmannen, Kulturrådet, Kulturskolerådet, SKR, Scenkonst Sörmland och Youth 2030 Movement, vi har gäststats av politiker, hängivna chefer i Borås, Lund och Örnköldsvik och dessutom haft både Stefan Hansen från Unga Klara, Jonas Agdur från Keks och författaren tillika professorn Stefan Jons-son som talare. Mellan träffarna har vi mötts digitalt i olika konstellationer mellan kommuner för att hålla igång processerna över tid och i hela landet. Dessa har letts av Cecilia Abrahamsson och Sofia Zackrisson. Tack alla som deltagit hittills – nu ser vi fram emot att uppleva den utveckling som sker när barn och unga över hela landet får mer och mer inflytande över kulturskolan.

Camilla Freedman, enhetschef Kungsholmen Norrmalm, Kulturskolan Stockholm

Hjärngänget

Hjärngänget på **Kulturskolan Sandviken** kom till i samband med Kulturskolerådets projekt *Om vi fick bestämma*, som pågick 2014-2015. Projektet sammanföll med att kulturskolan flyttade in i nya lokaler i Kulturcentrum och började utforma verksamheten tillsammans med alla inblandade.

Gruppen består av ett antal ungdomar som representerar olika ämnen i kulturskolan. Under åren har de träffats regelbundet och både föreslagit och själva organiserat olika aktiviteter. Ett numera stående inslag är våra Höstglödsföreställningar till förmån för Världens barn, som kom till på gruppens initiativ. Ungdomarna har också själva anordnat film- och spelkvällar, cosplay-

verkstad, initierat ett dagläger för äldre ungdomar och på eget initiativ guidat familjer på olika språk under Öppet Hus. Senast har de tagit fram en fysisk förslagslåda (med egen logga) och en hel lista med förslag till verksamhet som de önskar se på kulturskolan i framtiden. Nu är det upp till oss vuxna att svara upp!

Yvonne Gärd, kulturskolechef, Kulturskolan Sandviken

"Vi ska jobba med Ungas Inflytande i Kulturskolan för att det, ur ett samtida samhällsperspektiv, är grunden till kulturskolans hela existens."

Röster i vimlet på nätverksdagen

UNGAS INFLYTANDE VÅRT FUNDAMENT

– Vi ska jobba med *Ungas Inflytande i Kulturskolan* för att det, ur ett samtida samhällsperspektiv, är grunden till kulturskolans hela existens. Det är vårt fundament och det som ger

kulturskolan trovärdighet och relevans.

Jag har lärt mig massor genom nätverket! Här finns teoretisk och praktisk kunskap, inspiration gällande både struktur, systematik och konkret arbete. Jag har ökat min kunskap och

FOTO: KARI KOHVAKKA

Hjärngänget i Sandviken har funnits sedan 2015 och är ett resultat av Kulturskolerådets arvsfondsprojekt *Om vi fick bestämma*.

FOTO. EMILIE SUNDBERG

FOTO. MALIN AGHED

– Att kulturskolan är en del av demokrati- och samhällsbyggefrågorna gör mig engagerad. Ibland krånglar vi till det när vi sitter och tänker själva, och detta nätverk ger inspiration i att göra något NU, att våga testa något. Det hjälper oss att bryta normen i lokalerna och att främja verkligt ungdomsinflytande långsiktigt.

Patrik Skog, ämnesansvarig verksamhetsutvecklare, Kulturskolan Stockholm

– Delaktighet och inflytande från barn och unga bidrar till ökad kvalitet och att kulturskolan blir tillgänglig, relevant

och angelägen för alla även i fortsättningen. Barn och unga är våra huvudpersoner. Vi behöver sluta vuxengissa och istället prata med och lyssna på dem.

I chefsnätverket tar vi del av andras utmaningar och framgångar, får upptäckter och goda råd. Jag inspireras och kan bolla funderingar med andra som är i samma läge. Det är toppen!

Elisabet Avander Friberg, skoladministratör på Kulturskolan i Falun

FOTO. ELISABET AVANDER FRIBERG

– Det här nätverket ger mig känslan av att vi jobbar tillsammans. Vi delar med oss, snor goda idéer och drar nytta av andras misstag och framgångar. Tillsammans rör vi oss framåt!

Beatrice Hammar, kulturskolechef Umeå

FOTO. MALIN AGHED

medvetenhet och fått många exempel på metoder och praktisk tillämpning för att implementera barnrättsarbetet i den dagliga verksamheten inom kulturskolan.

Beata Alving, kulturskolechef Sigtuna

FÖRVERKLIGA UNGAS VISIONER, INTE CHEFENS

– Om vi inte låter barn och unga ha inflytande över kulturskolan är risken stor att det är lärarnas och/eller chefens drömmar, mål och visioner som förverkligas istället för barnens/ungdomarnas. Det kan i sin tur leda till att de inte vill vara en del av kulturskolan. För att kulturskolan ska vara en plats där barn och unga vill vara är det jätteviktigt att ge dem inflytande, och HUR vi gör det utforskar vi på olika sätt i Knivsta. Vi har appen Ung i Knivsta 2.0, referensgruppen "Experterna", en grupp som inte är kopplade till kulturskolan men som jag träffar och diskuterar framtidens kulturskola med. Vi ska ha ett uppstartsmöte i februari där vi hoppas både elever och icke-elever vill komma för uppstart av 2023 års utvecklingsarbete. Vi har prao-elever, feriearbetare och "månadens fråga", som handlar om att på olika sätt levandegöra barnkonventionen.

– Nätverket har gett mig en stor dos inspiration, ny kunskap, nya metoder och värdefulla kontakter. Efter varje träff känner jag mig stärkt och påmind om att det egentligen inte är något som är svårt, men det kräver att jag prioriterar min tid och att jag vågar testa nya arbetssätt. 2023 är året då vår strategi ska bli verkstad!

Lena Malmberg,
kulturskolechef
i Knivsta

Sasha, som går på kulturskolan, och Julia är två av Knivstas första ungdomsexperter. De fick i uppdrag att intervjua Tusse när han gästade Knivsta. Intervjun publicerades i ungdomsappen Ung i Knivsta 2.0, ett kreativt sätt att jobba med ungas rätt att göra sina röster hörda och få inflytande över en kanal som alla kan ta del av.

EN VÄG FÖR KONSTNÄRLIG UTVECKLING

– Vi behöver jobba med ungas delaktighet i kulturskolan för att utveckla verksamheten så att det gynnar alla. Delaktighet är också en väg för konstnärlig utveckling och för att kunna skapa de vingar och den rustning de unga behöver i sin framtid. Vi som tjänstemän ska arbeta med att tjäna och värna demokratin. Nätverket har gett mig ny kunskap och möjligheten att omvandla redan vunnen kunskap till idéer och praktik. Jag har fått incitament och redskap för att driva arbetet med ungas delaktighet och inflytande vidare. Det är inspirerande och peppande att få ta del av andras resor, både de som har varit smidiga och andra med lite krokigare vägar.

Ivve Martinez, verksamhetsutvecklare för Ungas delaktighet och inflytande Kulturskolan Stockholm

FOTO. IVVE MARTINEZ

FOTO. MALIN AGHED

– Jag skulle vilja att ungas inflytande i framtiden inte är en grej, det vill säga att vi inte behövde några speciella nätverk för det. Ungas inflytande borde vara självklart integrerat i alla kulturskolors dagliga verksamhet. Jag tycker dessutom att vi måste bli bättre på medarbetarinflytande. Ungdomsinflytande och medarbetarinflytande borde gå arm i arm.

Christer Falk, verksamhetsutvecklare Stockholms Kulturskola

– Dessa dagar ger mig inspiration, energi och påminner mig om varför jag från början valde att arbeta med barnkultur!

Anna-Lena Frölund, enhetschef, Kulturskolan Södermalm och Östermalm

– Nätverket gör det möjligt för oss i Malmö att ta snabba steg framåt i arbetet med delaktighet och inflytande eftersom vi får ta del av inspiration, kloka insikter och andra verksamheters erfarenheter.

Johan André, enhetschef, Kulturskolan i Malmö

FOTO. MALIN AGHED

"Delaktighet är en väg för konstnärlig utveckling och för att kunna skapa de vingar och den rustning de unga behöver i sin framtid."

Lina Lundström, Barnombudsman, med uppgift att driva demokratiarbetet i Stockholm, är glad att kunna medverka i nätverket och tycker att det är extra viktigt med barn- och ungas delaktighet.

– Jag ser kultur som en absolut rättighet och som medel helt grundläggande.

Två coacher

HANNA

"Jag är den nationella coachen i projektet Ungas Inflytande. Inom KNUT fungerar jag som coach, bollplank, rådgivare, inspiratör och vad annat som kan tänkas behövas. KNUT behövs, och jag vill jobba med detta för att barn och unga dels måste få en given plats när det kommer till utvecklingen av konsten i stort, dels för att om kulturskolan är till för dem så måste de få tycka till, tas på allvar och ges reellt inflytande över hur den ska utformas.

När jag inte jobbar med Kulturskolerådet frilansar jag som regissör, projektledare, koreograf och scenkonstnär. Jag har arbetat mycket med deltagarprojekt, och visionen om att vem som helst kan stå på en scen. Jag har verkat i både kulturella och sociala sammanhang med människor i alla åldrar. Jag är även en av åtta som driver den Göteborgsbaserade frigruppen Bataljonen."

Hanna Morau, nationell coach för Ungas Inflytande-projektet, Göteborg

FOTO. JONAS GRATZER

FOTO. JONAS GRATZER

ANDREA

"I projektet Ungas inflytande och delaktighet fungerar jag som coach och projektledare på regional och lokal nivå. Jag stöttar kulturskolorna i att starta upp ungdomsorganisering och med att bygga upp en samverkansplattform för ungdomsorganiseringen i regionerna. Min bakgrund inom kulturskolan har främst varit som deltagare som ung. Det lade grunden för vad jag senare valde att utbilda mig till och ägna min fritid åt. Jag har ett stort intresse för all typ av scenkonst och sjunger fortfarande i en blandad kör med något klassisk inriktning.

En av mina drivkrafter som jag tar med mig in i projektet kommer från min egen erfarenhet av att ha möjlighet att påverka och leda som ung. Under min gymnasietid fick jag med hjälp av stöttande vuxna projektleda en musikalproduktion, som vi elever skrev själva, och en musikfestival, där vi elever fick forma programmet. Båda dessa projekt ser jag tillbaka på som något av det roligaste jag har gjort och som något som verkligen utvecklade mig som person. Den erfarenheten vill jag att fler unga i kulturskolan ska kunna få."

Andrea Christensen, regional coach för Ungas Inflytande-projektet, Göteborg

FOTO: LINA HAGSTRÖM

FOTO: JONAS GRATZER

Så gick det till – ledarna berättar

ANNA-KARIN

”Jag och två elever från Musik- och dansskolan i Piteå går mot T-centralen i Stockholm. Helgens alla intryck snurrar i huvudet, vi säger inte så mycket, vi ska hinna med taget till Arlanda. Vi har varit med om något unikt i kulturskolans historia: en nationell träff med och för unga deltagare från olika kulturskolor i Sverige. Från att ha varit enskilda individer som för första gången träffats på fredagskvällen till att på söndagen ha formats till en grupp med ett gemensamt syfte och mål: att öka ungas inflytande i kulturskolan genom att bilda ett nationellt nätverk, det känns omtumlande.

Helgen har varit intensiv. Inom oss har många tankar väckts genom nya bekanskap och möten i diskussioner om vuxenvärlden, härskartekniker och maktperspektiv. Vår nyfikenhet och kreativitet har utmanats med hjälp av scenkonst och workshops. Jag känner mig tacksam och ödmjuk över att jag har fått möjlighet att sitta med, lyssna, iaktta och förundras över den kraft och det engagemang som kulturskolans elever ger uttryck för. Jublet när ungdomarna röstar fram namnet KNUT säger mer än tusen ord.

När vi landar på Kallax flyg-

plats är det snöstorm. Vi pulsar fram med resväskorna på släp. Jag kommer att tänka på kontraster, hur olika det kan vara – regn eller snö, samma element men i olika form. Precis som med de olika kulturskolorna ungdomarna representerade, samma men i olika form. Ungdomarna är också olika men med en gemensam nämnare: att vilja bli till i världen genom att musicera, dansa, måla, dramatisera, skriva och skapa.

Hur kan jag i min roll som lärare och vuxen stötta och skapa förutsättningar för att eleverna ska få mer inflytande och bli mer delaktiga i just vår kulturskola? Hur kommer KNUT att tas emot hemma? Vi kommer överens om att börja med att berätta vad vi varit med om, först för de andra eleverna, sedan för rektor och lärare vid Musik- och dansskolan. Vi vill att alla kulturskolor i regionen ska känna till KNUT, att Kulturskolans Nytankande Ungas Talan blir ett angeläget forum för alla kulturskoleelever i hela Norrbotten. Processen har startat – Nu kör vi!”

Anna-Karin Hagström, förstelärare vid Musik- och dansskolan i Piteå och processledare för Influera Mera

RICKARD

Från mitt perspektiv blir det otroligt intressant att få se vilken enorm drivkraft och vilket engagemang som finns bland våra barn och unga. Om vi vuxna vågar ge makt till våra elever så händer det fantastiska grejer. Efter många års undervisning inom drama/teater med fokus på elevinflytande och demokrati vet jag att en verksamhet som inbjuder till medskapande oftast leder till att både elever och pedagoger lär sig nytt samtidigt som det är roligt, meningsfullt och kvalitetshöjande!

När jag klev in på Stockholms kulturskola i januari och fick möta kulturskoleelever från hela Sverige som bara väntade på att få engagera sig, kände jag att detta kommer bli bra. På lördagen fick deltagarna fördjupa sig i barnkonventionen, både genom föreläsning av Barnombudsmannen och en föreställning på Unga Klara. På söndagen släppte vi fram eleverna fullt ut: de fick äga ordet och frågorna, formulera sig i sin egen takt och komma på idéer. Det fullkomligt exploderade i rummet av positiv kraft och kreativitet. Bildandet av KNUT är precis vad inflytande handlar om: att våga ge våra elever mer makt utan att vi vuxna för den sakens skull tappat greppet. Vi är där tillsammans med dem och tillsammans sätter vi också ramarna.

På väg hem från Stockholm till Hudiksvall utbrast en av deltagarna:

– Händer detta på riktigt? Får jag vara med om att fatta beslut och bli lyssnad på?

Det om något värmer i hjärtat på en! Jag vill göra ett medskick till alla vuxna som jobbar med barn och unga: våga släppa taget och ge lite mer utrymme till inflytande – det kan bli hur bra som helst!

Rickard Edbom, kulturskolechef Hudiksvalls kulturskola

"Om man är ung så kanske man vet mer vad unga vill ha. Det hamnar mer rätt. Vuxna behöver ju gissa."

Kan man virka på en konsertkväll?

Hiphopbeatsen ekar tungt i den lilla konsertlokalen Lagret på **Malmö kulturskola**. Vid ett bord sitter ett gäng ungdomar och virkar japanska katter.

TEXT & FOTO JON WILLÉN

I höstas gick det ut ett mail från Malmö kulturskola. Nya elever söktes till att arrangera nästa Friisgatan Session, kulturskolans lördagshäng där både elever och deras vänner möts för att spela och lyssna på musik, pyssla, äta pizza och hänga. Några veckor senare står Marcella Salvador och

Katja Carlsson på scen framför ett 70-tal unga Malmöbor och presenterar de första artisterna.

– Det kändes ganska coolt ändå, att man varit med och gjort det här själv, för det var ju väldigt många som kom, säger Katja, 15-årig elev på kulturskolan som gått i så många olika kurser att hon knappt minns alla.

Bredvid henne i en soffa sitter barndomsvännen Marcella och avslutar meningen. För det är så de funk. De flesta citaten flyter in i varandra som vore de en entitet.

– Men det var läskigt att stå på scen och presentera artisterna. Framför allt när det blev helt tyst och alla hörde en, fortsätter Marcella.

Konceptet Friisgatan Session startade på kulturskolan i Malmö under 2021. Initialt planerades arrangemanget av kulturskolans personal, men efterhand har eleverna själva fått ett allt större inflytande. Marcella och Katja fick uppdraget att arrangera den senaste upplagan tillsammans med två andra elever. Allt från att planera aktiviteter och göra inköp till att fixa lokalerna och presentera artisterna på scen.

– Vid det första mötet så fick vi bara säga massa saker man kunde göra. Sedan behövde vi prioritera, säger Marcella.

– Det var också då vi bestämde att vi tyckte det var roligt att få virka japanska katter, fyller Katja i och skrattar.

Malmö kulturskola har under de senaste åren i allt högre utsträckning involverat eleverna i allt från skapandet av arrangemang till tydligare vägar för att kunna ge synpunkter på kulturskolans verksamhet. Vid sidan av Friisgatan Session har flera så kallade KulturCrew startats upp, bland annat med El Sistemas elever. Även kulturskolans firande av kvinnodagen har blivit en elevstyrd angelägenhet.

– Jag hoppas att eleverna känner att de genom de här aktiviteterna får ett forum där de både kan uttrycka sina åsikter och vara med och påverka och förändra. Att det kan bli ett samarbete med oss vuxna på lika villkor, säger Ida Westberg, ansvarig för Friisgatan Session samt pianolärare på kulturskolan, ansvarig för Friisgatan Session och

firandet kring 8 mars samt pianolärare på kulturskolan.

Att Malmö kulturskola har flera pågående projekt där eleverna har stort inflytande är ingen slump. Barnkonventionen är lag och en integrerad del av både kulturskolans och Kulturförvaltningen i Malmö stads strategiska målarbete – ett arbete som i Malmö går under namnet Kulturell allmansrätt för barn och unga.

– Det här arbetet är en förutsättning för att vi ska kunna vara relevanta för vår målgrupp. Som kulturskola behöver vi ge utrymme för barn och unga att utvecklas på sina egna villkor. Då räcker det inte att bara prata om delaktighet, vi behöver också vara beredda på att hantera och faktiskt ge den möjligheten, säger Magnus Ekwall, chef för Malmö kulturskola.

För Katja och Marcella blev Friisgatan Session inte bara en rolig upplevelse, utan också en källa till nya erfarenheter och förståelse. Både för eleverna och för kulturskolans personal.

– Om man är ung så kanske man vet mer vad unga vill ha. Det hamnar mer rätt. Vuxna behöver ju gissa, säger Katja.

Och trots att det blev rätt stressigt på slutet och att städning av lokalen kanske inte hörde till den roligaste arbetsuppgiften har de fått mersmak för showbizvärlden.

– Det var jätteroligt! Det är verkligen någonting jag jätte gärna skulle vilja ställa upp på igen, avslutar Marcella. ■

Friisgatan Session arrangeras ett par gånger per termin av och med Malmö kulturskolas elever. Musik, pyssel, brädspele och andra aktiviteter brukar stå på agendan.

Friisgatan Session besöks av både elever på kulturskolan och deras vänner.

Katja Carlsson till vänster och Marcella Salvador till höger har varit med och arrangerat lördagshänget Friisgatan Session.

Uppdragsutbildning
KARLSTADS UNIVERSITETS UPPDRAGS AB

ÄR DU CHEF ELLER REKTOR VID EN KULTURSKOLA?

Fram till den 15 april pågår anmälan till den tvååriga befattningsutbildningen Rektorsutbildning för skolledare på kulturskola och folkhögskola 30 hp.

Utbildningen sker i överenskommelse med Offentligägda folkhögskolornas intresseorganisation (OFI), Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) samt Kulturskolerådet.

Den 22-23 mars träffar du Rektorsutbildningen hos Karlstads universitet på Kulturskoledagarna i Örebro.

Vi har massor med mer kompetensutveckling för pedagoger också! Kolla in filmen om Akademin för kulturskolor.

[KAU.SE/RUT](https://kau.se/rut)

Illustration: Stina Wirsén

Konsten att beröra - känslor i barnkulturen

Den 30-31 mars är det äntligen dags för Centrum för barnkulturforskningens symposium. Två fullspäckade dagar med föredrag, samtal och presentationer om barnkultur som känns.

Läs mer på:
www.buv.su.se/barnkultursymposium2023

Ansök senast 1 april

Musiklinjen

1-2 årig musiklinje med inriktning mot klassisk musik eller jazz. Utbildningen är musikhögskoleförberedande. Här finns även en fristående högskolekurs, Musik 30 hp i samarbete med Musikhögskolan i Malmö.

Du kan också ha arrangering/komposition, kördirigering, kyrkomusik samt musik- och ljudproduktion som huvudinriktning.

Sundsgårdens folkhögskola i Helsingborg
042-19 38 00 • sundsgarden.se

Zelda Alvehed, Annika Lindholm Tejfors och Smilla Asklund ser alla fram emot att eleverna ska få ökat inflytande i Tranås kulturskola.

Nya idéer inspirerar i Tranås

I **Tranås kulturskola** går Zelda Alvehed, 17 år, och Smilla Asklund, 15 år. De är två av de 19 ungdomar som börjat engagera sig i Kulturskolerådets nya nationella ungdomsråd.

– Jag tänkte det var en väldigt cool grej och roligt och speciellt att få möjligheten, säger Smilla Asklund.

TEXT & FOTO ULRICA VALLGÅRDA

Det är en kall förmiddag i december och Tranås är täckt av ett tunt lager snö. Lärarna har tagit plats på scenen i aulan i det vackra gamla tingshuset där kulturskolan håller till, alldeles invid Svartån som flyter genom samhället. Nu repeterar lärarna för en julshow som de ska åka ut med i skolorna.

– Det är jättebra att komma ut till barnen. Många har inte upplevt levande musik tidigare. Det är också viktigt att synas, säger Ann-Sofi Ingwalson, cellolärare.

Annika Lindholm Tejfors är i grunden danslärare och har jobbat 20 år i Tranås kulturskola. Sedan augusti är hon ny rektor. När hon fick höra talas om att det skulle bildas ett nationellt ungdomsråd ville hon självklart ha sina elever representerade.

– Vi vill sätta Tranås på kartan, visa att vi är framåt och att det händer saker här, säger hon.

Kulturskolan i Tranås har saknat elevråd, men det ska startas.

– Vi vill ha elevinflytande i olika frågor, säger Annika och hoppas att ungdomarna ska ta med sig inspiration hem från träffarna med det nationella rådet.

Zelda Alvehed och Smilla Asklund har kommit in till rektorns kontor för att berätta.

– Det var Annika som tipsade och jag blev nyfiken, säger Smilla som i sin tur frågade kompisen Zelda.

Responsen blev omedelbar.

– Jag kollade inte ens datumet först. Jag kände att det här måste man ju bara få uppleva nu när man får chansen att utveckla och starta något från början, säger Zelda.

Smilla Asklund går i ettan på estetiska programmet, har dansat sedan hon gick i förskoleklass och även spelat teater i kulturskolan i flera år. Zelda Alvehed flyttade till Tranås från Sävsjö för att gå gymnasiet, eftersom estetprogrammet inte finns hemma. Hon går nu i tvåan och deltar i kulturskolans teatergrupp. Hon hjälper också till ideellt med en barngrupp.

– Jag har vetat sedan jag var tio år att jag ville hålla på med teater och musikal, berättar hon.

Annika Lindholm Tejfors tänker att ungdomarna i det nationella ungdomsrådet blir en länk till det lokala rådet och får vara med och bestämma vilka frågor man ska driva där. Det finns visserligen ekonomiska begränsningar för vad som går att genomföra, konstaterar hon, men dels går det att söka projekt pengar, dels ingår Tranås kulturskola i det regionala arvsfondsprojektet "Kulturcrew" där ungdomar ska få chansen att jobba även bakom scenen och skapa produktioner.

– Jag tänker att olika projekt kan gå in i varandra.

När Annika började som rektor startade hon ett Instagramkonto. En tanke är att de äldre ungdomarna kan ha var sin vecka då de ansvarar för Instagram.

– Sociala medier är ju ungdomarnas arena och därför är det bra att finnas där, så när vi dem.

Hon tror det är viktigt att eleverna är med och påverkar sin kulturskola.

– Eftersom det här är frivillig verksamhet måste vi ju veta vad de vill ha, annars har vi inga elever och då får vi lägga ner.

TRANÅS KULTURSKOLA

- I Tranås kommun på småländska höglandet bor cirka 19 000 invånare
- I kulturskolan finns 400 deltagare och 17 anställda på 10 heltidstjänster
- Flera av lärarna delar sina tjänster med estetiska programmet som kulturskolan har ett nära samarbete med
- På kulturskolan erbjuds instrumentundervisning, sång, orkester, bild, teater och dans
- Avgiften är 520 kr/termin för gruppundervisning och 700 kr/termin för enskild instrumentundervisning

Tranås kulturskola ligger i det gamla tingshuset invid Svartån.

Det blev en artikel i Tranås tidning.

Zelda Alvehed och Smilla Asklund tror det kan komma ut mycket bra av att eleverna får vara med och bestämma.

"Om man själv får vara med och skapa något så tycker man att det är roligt."

3 tips från Annika Lindholm Tejfors

Låt olika projekt gå
in i varandra – det kan
berika!

Det är bra att synas på
ungdomarnas arenor,
till exempel på sociala
medier.

Visa vad ni gör och
berätta för folk så att
ni sätter kulturskolan
på kartan.

Ungdomarna instämmer.

– Om man själv får vara med och skapa något så tycker man att det är roligt, för då är det anpassat efter en själv. Och ungdomar tänker rätt så lika, så då kanske man lockar fler, säger Smilla.

På frågan om det ändå inte kan vara bra att leda in barn på instrumentundervisning för att kunna behålla barn som spelar vissa instrument svarar Annika att hon inte ser någon motsättning.

– Vi har prova-på-dagar när man går i tvåan och det är jättemånga som vill spela olika instrument som vi visar för dem. Så jag är inte rädd för att vi ska tappa de eleverna.

Alla tre är förvåntansfulla inför den första träffen med nationella rådet i Stockholm i januari.

– Det ska bli så kul att höra vad de har fått med sig och vad de har fått uppleva. Vi får ringa

Tranås tidning och tipsa sedan, säger Annika.

Vad händer nu? Måndagen efter första träffen med nybildade KNUT – Kulturskolans Nytänkande Ungas Talan – i Stockholm är ungdomarna entusiastiska.

– Det var väldigt roligt att få träffa nya personer som är engagerade och brinner för samma sak, att få gå på workshops och att träffa barnombudsmannen som var på besök. Man fick lära sig mycket nytt som man inte visste tidigare, säger Zelda.

De fick också nya idéer om vad de kan göra i Tranås. På tågresan hem pratade de om två saker.

– Mer temadagar och lovaktiviteter med workshops. Även om man inte håller på med en aktivitet en hel termin kanske man kan testa något en dag som till exempel gaming eller kreativt skrivande, säger Smilla. ■

Ett härligt ställe att vara på

På **Vellinge kulturskola** Artisten i sydvästra Skåne finns många ämnen att välja på för de 800 eleverna. Möt Isak, som spelar slagverk, Moa, som spelar kontrabas och går på bild & form samt Vera, som går på solosång och kör. Vera är också med i Kulturskolerådets nybildade ungdomsråd KNUT.

TEXT & FOTO MARIA ILLE ANDRÉ

Isak Kjaergaard går i nian och fyller 15 år just denna decemberdag, då vi ses på kulturskolan. Han har spelat slagverk i cirka sju år för läraren Klemens Rosberg.

– Det är rätt så stor del av mitt liv. Hälften. Jag minns första kompet jag lärde mig. Jag satte det och tyckte det lät så bra. När vi började köra låtar blev det ännu roligare, säger Isak.

Det var Isaks mamma som föreslog att han skulle prova något instrument efter att ha testat olika sporter. Att han höll fast vid trummorna är till stor del läraren Klemens förtjänst.

– Han kommer alltid in med positiv energi i rummet. När jag tar del av den energin blir jag seriöst glad. Om jag har en dålig dag, tänker jag: nu ska jag till Klemens och vi ska köra järnet!

Isak har sin trumlektion i ett långsmalt rum längst bort på kulturskolan, vid ingången till konserthuset. I rummet finns olika slagverksinstrument, högtalare och fönster längs med hela lång-

"Klemens kommer alltid in med positiv energi i rummet. Den gör mig seriöst glad. Om jag har en dålig dag, tänker jag: nu ska jag till Klemens och vi ska köra järnet!"

ISAK KJAERGAARD, SLAGVERKSELEV

Det arbetas för fullt under bild & form-
lektionen. Wilma Kåreda, läraren Melvin
Moon, Moa Garnå och Ebba Bansell.

väggen. Golvet har en heltäckande matta.

– Vad skulle vi spela idag? undrar Klemens, när Isak har satt sig tillrätta vid trumsetet.

– Jingle bells.

– Just det, med fria fill-ins. Det blir sju takter intro och sen en takt med fill-ins.

Klemens applåderar.

– Du satte den på första. Du tror på dig själv nu. Sikta på mitten av trumman. Då kommer det du spelar att låta ännu bättre. En gång till! säger han.

Isak får analysera vad som förbättrades. Det handlar om bastrummar och hi-hat-lyftningar.

– Sista gången är det helt fri lek. Bara prova och strö ut allt du kan, säger Klemens.

Isak är en av tio elever som spelar med i Trumkåren med Klemens på fredagarna. Ibland samarbetar de med Malmö kulturskola. Han var också med på kulturskolans stora festkonsert i november. Det firades stort att kommunala musikskolan för tio år sedan blev Vellinge kulturskola Artisten och samtidigt flyttade in i sina nya lokaler.

– Det var kul, vi var lite ljudeffekter. Jag är jätteglad att gå här. Om jag skulle välja en kulturskola, skulle jag alla gånger välja denna, säger Isak.

Han vill jobba med entreprenörskap i framtiden men tror att spelandet kommer att vara en stor hobby. Isak ser många fördelar med att spela slagverk.

– Trummorna med rytm och takt påverkar mitt dagliga liv. Det är lättare att dansa och hålla på med aikido. Att ha en rytm i sina rörelser kan hjälpa, säger han.

En stund senare kommer Moa Garnå, tio år till kulturskolan. Hon går i fyran på Södervångskolan, där hennes mamma jobbar som lärare. När hon

har slutat skolan äter hon sitt medhavda knäckebröd, hjälper sin mamma att sätta upp stolar i klassrummet och sedan tar de bilen hit. I vanliga fall har Moa orkester först och sedan bild & form, men idag är orkesterlektionen inställd.

– Jag började samtidigt på kontrabas och bild & form, när jag var åtta-nio år. Vi hade musikmix på skolan. Kontrabasläraren var där, och jag tyckte det var ett häftigt instrument. Eftersom jag gillar att pyssla, hittade vi bild & form, säger hon.

Det här läsåret började hon spela i en av kulturskolans fem stråkorkestrar. Ibland övar hon på ensembleläxan tillsammans med sin tvillingbror hemma.

– Melker är fem minuter yngre än jag och spelar cello. När vi övar tillsammans måste både han och jag göra rätt, så det blir svårare, men det är kul när vi får det att funka. Vi har spelat på konsert i konserthuset med orkestern. Det var så mycket folk och coolt att få spela för dem.

Bild & form gillar Moa så pass mycket att hon funderar på att bli bildlärare när hon blir stor.

– Man får skapa saker och låta fantasin ta kontroll. Det är ganska fritt, bara man håller sig till själva uppgiften. Man behöver inte göra läxor hemma och får träffa jättemånga olika personer.

I den stora bildsalen med trägolv jobbar eleverna med till synes olika projekt, men de har bara kommit lite olika långt i processen att göra en skiss på ett A4, skissa upp den på en dukpanna och måla tavlan med endast grundfärgerna. Moa jobbar med en mangabild. Det finns fyra åldersindelade bild & form-grupper med vardera tolv platser. Lektionstiden är 60 minuter.

– Ibland övar jag alla dagar jag kan på kontrabasen, och ibland bara när mamma säger till mig, säger Moa Garnå.

– Jag gillar att kulturskolan är rätt så liten. Det ger en stark gemenskap, säger Vera Hermansson Sjödin.

– Det är bra. Många har ett koncentrations-
spänn på just 60 minuter, säger Moas lärare Mel-
vin Moon.

Sin enskilda kontrabaslektion har Moa sent på
onsdagskvällar.

– På kvällarna brukar man höra musiken från
alla rum. Det här är ett härligt ställe att vara på,
säger hon.

I det som kallas Green room har jag stämt träff
med Vera Hermansson Sjödin, som är 15 år och går
på solosång och kör. Green room är ett pausrum
för eleverna mitt i kulturskolan med fem runda
små bord, en soffgrupp och en liten scen. Här finns
två automater med snacks och varma drycker, säll-
skapsspel, böcker och ett stort fotbollsspel. Vera
flyttade från Malmö till Vellinge i somras. På Mal-
mö kulturskola spelade hon tvärflöjt i sex år.

– Jag började med solosång här. Det har alltid
varit ett intresse och passade bra, när jag ändå byt-
te kulturskola. Jag får välja helt fritt vilka sånger
jag vill sjunga och brukar sjunga rock, säger hon.

Vera skulle gärna sjunga mer med andra instru-
mentgrupper och ha körkonserter tillsammans
med andra kulturskolor. Hon har valt att engagera
sig i Kulturskolerådets nystartade nationella ung-
domsråd.

– Det är ju vi ungdomar som går här, och då är
det bra om vi också får bestämma. Jag hoppas att
vi först får ihop rådet och lär känna varandra. Sen
ska vi lära oss mer om demokrati, hur vi kan hålla
rådet och hur vi får fler att bli intresserade, så att vi
blir ett större råd.

Vera ger sig ut i decemberkylan på sin moped.
Det tar henne 20–30 minuter att komma hem. ■

Foto: Anton Petrychenko

Barnkultur - Fristående kurser

Läs någon av våra fristående kurser (7,5 hp) inom
ämnet barnkultur.

- Barndom, barnsyn, barnkultur
- Kultur för barn, distanskurs, halvfart
- Kultur i barns vardagsliv
- Barnkultur som rättighet och skyldighet,
distanskurs, halvfart

Läs mer på:
www.buv.su.se/cbk_fristaendekurser

Stockholms
universitet

IB WAHLSTRÖM BILDMATERIAL

BESTÄLL
KATALOG!

Allt material för
bildundervisning

ibwahlstrom.se
info@ibwahlstrom.se

”Kulturskolan som demokratisk organisation, full av möjligheter för kulturutövande av alla de slag, måste, liksom dess spridning och tillgänglighet, förstärkas, inte förringas eller försummas”

Selma Yousif Mesbah

Skribent, lektor och skrivpedagog med fötterna på en ekologisk odling i Skåne

Ungas inflytande är viktigare än någonsin

När de flesta politiska beslut och vår gemensamma livsföring står utanför barn och ungas makt, men påverkar dem både nu och i framtiden, behöver deras inflytande stärkas. Kulturen ska inte underskattas som bärande kraft, tvärtom borde det framhållas hur viktig den är för att skapa delaktighet bland unga. När du inte har mycket att säga till om är vikten av arenor för uttryckssätt vital: där kan du bli en aktiv och skapande del i samhället. En människa med egna vägar att kommunicera. Det stärker självkänslan att vara delaktig i ett större sammanhang.

Kulturskolans satsning på ungas inflytande blir en välkommen del av en demokratiseringsprocess där unga som sällan kommer till tals uppmuntras att använda sina röster. Att unga får vara delaktiga i beslutsfattande som påverkar deras vardag och framtid ger dem verktyg för livet att använda även utanför kulturskolan. Barn och unga runt om i landet måste få möjlighet att ta del av kulturskolan som kulturella varelser med egen agens och möjlighet att påverka.

Kulturskolan som demokratisk organisation, full av möjligheter för kulturutövande av alla de slag, måste, liksom dess spridning och tillgänglighet, förstärkas, inte förringas eller försummas.

Den nuvarande regeringen har valt att dra ner på stödet till kulturskolan, ett stöd som möjliggjort för unga att nås och ingå i dess verksamhet. Detta kan ha förödande konsekvenser för dem som allra mest behöver en kulturskola nära till hands.

Jag tänker på barn i utanförskapsområden, där vägen in i samhället är allt annat än självklar. Här behövs kulturen också för att skapa relationer, stärka självkänsla och hitta uttryckssätt som främjar personlig utveckling. Framför allt behöver barn och unga känna att de kan påverka sin situation. Kulturskolan måste nå över de ekonomiska klyftorna! Det ska inte vara ett hinder om föräldrarna är låginkomsttagare, arbetslösa eller sjukskrivna, eller om de inte kan språket, lider av trauman eller befinner sig på flykt från en fruktansvärd situation. Det borde vara tvärtom: de borde prioriteras. Flexibla avgifter eller avgiftsfri undervisning baserad på hushållets inkomst, i kombination med engagemang och information, har visat sig fungera och är ett rättvist sätt att nå flera.

Verkligt inflytande måste innebära att ett brett spektrum av barn och unga kommer till tals och blir delaktiga, i syfte att forma en kulturskola, och på sikt ett samhälle, som är öppen och välkomnande för alla. ■

A young Black man with short, curly hair is shown in profile, looking intently at the camera while playing a saxophone. He is wearing a blue jacket. The background is blurred, showing what appears to be a school hallway with wooden lockers.

Dags för påfyllning?

Utveckla din kompetens och läs på dina villkor.
Sök från 15 mars: studera.nu/kulturskola

KULTURRÅDET

Kulturskoleåret 2022

2022 blev ett dramatiskt år för kulturskolan. Kulturskola på skoltid-frågan var högaktuell och fick en lösning då Skolverket tog till sig av kritiken och valde att nytolka skollagen. En ny regering tog plats och presenterade en budget där statsbidraget till kulturskolorna halverades.

BARNS RÄTT TILL KULTURUTÖVANDE

Under 2022 låg fokus på utvecklingsprojekt, ny kunskap samt kontakter med politiker och beslutsfattare. Kulturskolerådets opinionsbildning för en kulturskollelag och ökat statligt stöd resulterade i flera motioner och att frågan behandlades i riksdagens budgetdebatt. Statens utvecklingsbidrag har haft stor betydelse för att ge fler unga möjligheter till kulturutövande. Kulturskolerådet har på olika sätt opinionsbildat för att stödet inte ska skäras ned.

– Kulturskolerådet har möjlighet att ta debatten på sätt som exempelvis Statens Kulturråd inte kan. Vi vet att statsbidraget är viktigt och kampen går vidare för att se till att statens stöd till kulturskolorna ska vara starkt, säger Torgny Sandgren, Kulturskolerådets generalsekreterare.

UTVECKLINGS-PROJEKT

Under 2022 drev Kulturskolerådet Arvfondsprojekten *Kulturskola och psykisk hälsa* och *Ungas inflytande och delaktighet i kulturskolan*. Båda projekten etablerades för att belysa kulturskolans roll för ungas psykiska hälsa och för att stärka barns delaktighet i och inflytande över sitt kulturutövande.

– Genom projekten kan Kulturskolerådet bidra till kulturskolans utveckling för att stärka ungas möjligheter lokalt, regionalt och nationellt. Stort tack till alla som engagerat sig i projekten hittills. Jag ser fram emot att jobba vidare tillsammans under 2023, säger Malin Aghed, Kulturskolerådets utvecklingsledare.

KOMPETENS-FÖRSÖRJNING

Kulturskolerådet erbjöd under året kurser och seminarier, producerade rapporter och skrifter och förde dialog med Regeringskansliet, SKR, folkhögskolor och högskolor. Ledarskapsakademien, med erbjudanden och initiativ för att stärka chefer i kulturskolan, etablerades och ett nytt mentorsprogram startades. Utbildningar för ledare skedde genom kurser för nya chefer och en ledarutbildning i samverkan med Karlstads Universitet.

– Det har varit spännande och händelserika år under den tid jag haft förmånen att vara ordförande. Jag önskar er all lycka och välgång i det framtida arbetet, säger Jalle Lorensen som avgår som ordförande i samband med årsmötet i mars 2023.